การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12

The 12th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดตรัง

Extension of *Capsicum annuum* L. Production According to Chili Production Standard of Farmer in Trang Province

สุริวัฒน์ ช่วยบำรุง (Suriwat Chuaybamrung)[1] เฉลิมศักดิ์ ตุ้มหิรัญ (Chalermsak Toomhirun)[2]

จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ 2) ความรู้และการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตพริก 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ 4) การได้รับและความต้องการการส่งเสริมด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ และ 5) วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานการผลิตพริก ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่จังหวัดตรัง ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปีการผลิต 2563 จำนวน 384 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 196 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีการจับสลาก เก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.82 ปี ประสบการณ์ในการปลูกพริกพันธุ์เดือยไก่ 13.91 ปี ผลผลิตเฉลี่ย 82.88 กิโลกรัม/ไร่ มีราคาขายเฉลี่ย 185.92 บาท/กิโลกรัม 2) เกษตรกรมีความรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในประเด็นการบันทึกข้อมูลและสถานที่เก็บสารเคมีต้องมีวัสดุป้องกันอุบัติเหตุ และเกษตรกรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริกในระดับมากที่สุด 3) โรคแมลงศัตรูพริกเป็นปัญหามากที่สุดในการผลิต 4) เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริก มาตรฐานการผลิตพริกอยู่ในระดับปานกลาง และเกษตรกรต้องการช่องทางในการส่งเสริมผ่านทาง Line/facebook ระดับมากที่สุดและต้องการวิธีการส่งเสริมโดยวิธีการฝึกปฏิบัติมากที่สุด และ 5) แนวทางการส่งเสริม คือ ให้ความรู้ในเรื่องมาตรฐานการผลิตพริก การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การขนส่ง ช่องทางการจำหน่าย และการป้องกันกำจัดศัตรูพริก

คำสำคัญ พริกพันธุ์เดือยไก่ การผลิตพริก มาตรฐานการผลิตพริก แนวทางการส่งเสริม

[1] นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช s.suriwat22@gmail.com

[2] รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

[3] รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were to study 1) general information and *Capsicum annuum* L. production conditions 2) knowledge and practice according to chili production standard 3) problems and suggestions in chili spur pepper production 4) the receiving and need in the extension of quality chili spur pepper production and 5) the analysis of the extension guidelines in chili spur pepper production. The population of this study was 384 chili production farmers in the area of Trang province who had registered as farmers in the department of agricultural extension in 2020 production year. The sample size of 196 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05 and simple random sampling method. Data were collected by conducting interview and were analyzed by using statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, correlation analysis, multiple regression analysis, and T-test. The results of the research revealed that 1) most of the farmers were female with the average age of 56.65 years old, had the experience in chili spur pepper production of 13.91 years, had the average productivity of 82.88 kilogram/Rai, and had the average selling price of 185.92 Baht/kilogram. 2) Farmers focused on the practice according to the regulations in chili production standard at the highest level. 3) The chili pest disease was the most problematic production issue. 4) Farmers would like to the knowledge from Line/FaceBook media through practice method. 5) Extension guidelines included knowledge giving about chili production standard, seed selection, transportation, distribution channel, and chili pest control.

Keywords: Chili Spur Pepper, Chili production, Chili production standard, Extension guideline

บทนำ

พริก (Chili, *Capsicum spp.*) อยู่ในตระกูล Solanaceae เป็นพืชผักที่สำคัญทางเศรษฐกิจพืชหนึ่ง พริกในประเทศไทยมีหลายชนิดได้แก่ พริกขี้หนูผลใหญ่ พริกชี้ฟ้า พริกขี้หนูสวน พริกหยวก และพริกหวาน ในปี 2563 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกพริกประมาณ 149,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11 ของพื้นที่ปลูกพืชผักทั้งประเทศ มีพื้นที่ปลูกเป็นอันดับที่สองรองจากพืชผักทานใบ พริกที่ปลูกมากที่สุด คือ พริกขี้หนูผลใหญ่ ผลผลิตรวม 127,295 ตัน คิดเป็นมูลค่า 5,036.72 ล้านบาท รองลงมาคือพริกขี้หนูผลเล็ก ผลผลิตรวม 142,986 ตัน คิดเป็นมูลค่า 6,966.28 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

พริกพันธุ์เดือยไก่ เป็นพริกพันธุ์พื้นเมืองของทางภาคใต้ ซึ่งมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันตามพื้นที่ เช่น พื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เรียกพริกชัยบุรี จังหวัดพัทลุง เรียกพริกพัทลุงหรือพริกชีขาวพัทลุง ซึ่งเป็นพริกที่เกษตรกรในพื้นทางภาคใต้ของประเทศไทยนิยมปลูกมากกว่าพริกพันธุ์อื่น ๆ มีรสเผ็ดจัด มีกลิ่นหอม ไม่เหม็นเขียวและนิยมนำไปทำเครื่องแกงซึ่งตรงกับความต้องการของผู้บริโภค พริกพันธุ์เดือยไก่มีลักษณะจำเพาะ คือ ลำต้นแข็งแรงและทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศในเขตร้อน ทรงพุ่มปานกลาง แตกแขนง มีผลดก ผลสีขาวอมเหลือง เรียวคล้ายเดือยไก่ ยาวประมาณ 5-6 เซนติเมตร ผลเริ่มสุกจะเป็นสีแดง-ส้ม อายุเก็บเกี่ยว 70-90 วัน ให้ผลผลิตตลอดอายุการเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 1.5-2 กิโลกรัมต่อต้น โดยราคาผลสดเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 100 บาทต่อกิโลกรัม ช่วงที่ราคาสูงที่สุดของปี ราคาเฉลี่ย 170-190 บาทต่อกิโลกรัม (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดกระบี่, 2563) และเกษตรกรส่วนใหญ่จะเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เองไม่มีการคัดเลือกและรักษาพันธุ์ ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงทำให้เมล็ดพันธุ์มีความแปรปรวนสูง ส่วนปัญหาต้นทุนการผลิตสูงมาจากเกษตรกรบางรายมีการใช้เมล็ดพันธุ์ลูกผสมที่มีราคาสูงและต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ทุกครั้งที่ปลูก นอกเหนือไปจากนี้พริกเป็นพืชที่มีการเข้าทำลายของโรคและแมลงหลายชนิด ซึ่งโรคสำคัญที่พบว่าเป็นปัญหาในการผลิตพริกให้มีคุณภาพ คือ โรคแอนแทรคโนส เกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum spp.* ซึ่งโรคนี้สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตพริก โรคใบหงิกใบด่างที่เกิดจากเชื้อไวรัส ส่วนแมลงที่เข้าทำลายพริก ได้แก่ เพลี้ยไฟ ไรขาว แมลงวันผลไม้ จะส่งผลกระทบรุนแรงและรวดเร็วทำให้ในบางช่วงของปีผลผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด (กรมวิชาการเกษตร, 2558)

จากเหตุผลและผลการสำรวจข้างต้นนับว่าเป็นปัญหาที่พบมีความสำคัญต่อการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ดังนั้นการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดตรัง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกพริกพันธุ์เดือยไก่ได้ใช้ในการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ให้มีคุณภาพ ผลผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ปราศจากโรคและแมลงศัตรูพริก เกษตรกรผู้ปลูกพริกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผู้บริโภคปลอดภัย มีปริมาณผลผลิตที่เพียงพอและตรงตามความต้องการของตลาดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร
5. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกร

กรอบแนวคิดการวิจัย

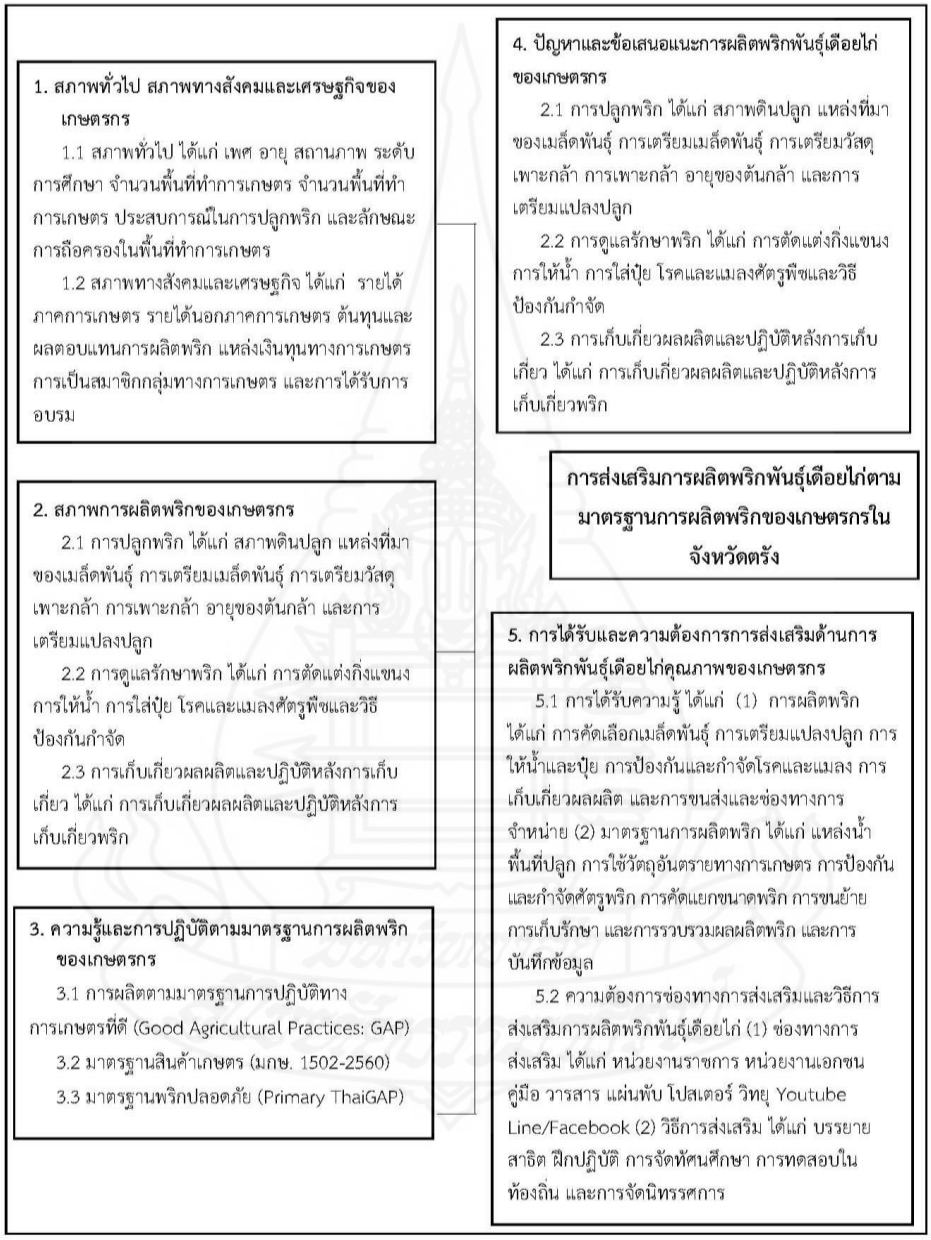

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. เกษตรกรมีระดับการได้รับความรู้และความต้องการความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกร ได้แก่ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560) และมาตรฐานการผลิตพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP) มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานการผลิตพริก

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่จังหวัดตรัง ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปีการผลิต 2563 จำนวน 384 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 ราย และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร ตอนที่ 2 ความรู้และการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกร ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการส่งเสริมด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่คุณภาพของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานของเกษตรกรในจังหวัดตรัง มีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

1.1 สภาพทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 70.4 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 29.6 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.82 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 49.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยทั้งหมด 14.96 ไร่ มีจำนวนต้นพันธุ์พริกเดือยไก่ที่ปลูกทั้งหมดเฉลี่ย 684.34 ต้น/ปี เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกพริกพันธุ์เดือยไก่เฉลี่ย 13.91 ปี ร้อยละ 71.4 เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร ร้อยละ 55.1 ไม่เคยเข้าอบรมหรือดูงานเกี่ยวกับการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ เกษตรกรร้อยละ 99.5 ใช้เงินทุนของตนเอง ร้อยละ 98.0 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง/ครอบครัว รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 130,147.96 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 90,622.38 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีค่าแรงในการเตรียมพื้นที่เฉลี่ย 1,093.68 บาท/ไร่ ค่าแรงในการปลูกเฉลี่ย 935.71 บาท/ไร่ ค่าแรงในการเก็บเกี่ยว รวบรวมผลผลิตเฉลี่ย 1,383.16 บาท/ไร่ ค่าพันธุ์เฉลี่ย 1,325.51 บาท/ไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 1,418.11 บาท/ไร่ ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดโรค/แมลงเฉลี่ย 778.52 บาท/ไร่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการขนส่งเฉลี่ย 645.54 บาท/ไร่ ค่าวัสดุอื่น ๆ เฉลี่ย 1,177.78 บาท/ไร่ค่าเช่าที่ดินเฉลี่ย 49,583.33 บาท/ไร่ ค่าเช่าลงทุนอื่น ๆ เฉลี่ย 1,650.00 บาท/ไร่ จำนวนผลผลิตเฉลี่ย 82.88 กิโลกรัม/ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 185.92 บาท/กิโลกรัม และรายได้รวมเฉลี่ย 15,040.31 บาท/ไร่

1.2 สภาพการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร ร้อยละ 72.4 สภาพดินของพื้นที่เป็นดินร่วน ร้อยละ 75.0 แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์จากร้านผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ร้อยละ 58.2 ใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้ในตู้เย็นช่องธรรมดา เกษตรกรร้อยละ 75.5 ใช้วัสดุเพาะ ดินร่วน : ปุ๋ยคอก อัตราส่วน 1 : 1 โดยปริมาตร ร้อยละ 68.9 เกษตรกรเพาะต้นกล้าโดยการใช้ถาด

เพาะต้นกล้า เกษตรกรร้อยละ 70.4 อายุของต้นกล้าก่อนย้ายปลูกระหว่าง 16-30 วัน โดยมีอายุต้นกล้าก่อนย้ายปลูกเฉลี่ย 28.29 วัน ร้อยละ 67.ไถพรวนดินให้โปร่งและตากแดดอย่างน้อย 7-14 วัน ร้อยละ 65.3 ไม่มีการตัดกิ่งแขนง ร้อยละ 66.3 ใช้น้ำฝนธรรมชาติ ร้อยละ 93.4 ใส่ปุ๋ยเคมีผสมปุ๋ยคอก เกษตรกรพบโรคแอนแทรคโนสหรือโรคกุ้งแห้งมีการระบาดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.67) พบเพลี้ยไฟมีการระบาดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.13) เกษตรกรร้อยละ 69.4 มีวิธีการป้องกันและกำจัดโรคพริกใช้วิธีผสมผสาน ร้อยละ 69.9 มีวิธีการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพริกใช้วิธีผสมผสานเช่นกัน เกษตรกรร้อยละ 85.7 เก็บเกี่ยวผลผลิตระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ และเกษตรกรร้อยละ 75.0 มีการคัดแยกผลผลิต

2. ความรู้และการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกร

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานการผลิตพริก **มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)** เกษตรกรมีความรู้โดยตอบถูกร้อยละ 98.5 จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) โรงเก็บสารเคมีต้องมีวัสดุป้องกันอุบัติเหตุ เช่น น้ำสะอาด น้ำยาล้างจาน และอุปกรณ์ดับเพลิง 2) ประเด็นมีการบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดทุกขั้นตอนการผลิต **มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560)** เกษตรกรมีความรู้โดยตอบถูกร้อยละ 97.4 จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลผลิตที่จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภคต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดที่หีบห่อ และ**มาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP)** เกษตรกรมีความรู้โดยตอบถูกร้อยละ 98.5 จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ 1) ทำความสะอาดเครื่องพ่นสารเคมีหลังใช้ทุกครั้ง และกำจัดน้ำล้างไม่ให้ปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

2.2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริก ในภาพรวมเกษตรกรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตพริกอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.23) ในประเด็นที่ให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตรรวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนใช้งาน และเกษตรกรปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริกอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) โดยประเด็นภาชนะที่บรรจุต้องมีการความสะอาดเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพของพริก ทนทานต่อการขนส่ง ปฏิบัติมากที่สุด และในประเด็นการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณสอบคุณภาพดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ปฏิบัติน้อยที่สุด

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

3.1 ปัญหาการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร เกษตรกรมีระดับของปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ด้านการดูแลรักษาพริกพบปัญหามากที่สุด โดยมีปัญหามากที่สุดอยู่ 2 ประเด็น คือ โรคพริก (ค่าเฉลี่ย 4.35) และแมลงศัตรูพริก (ค่าเฉลี่ย 4.39) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับปัญหาในการการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

n = 196

ปัญหาการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่	ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. การปลูกพริก	**2.70**	**0.554**	**ปานกลาง**
1.1 สภาพดินปลูก	2.94	1.1024	ปานกลาง
1.2 เมล็ดพันธุ์	2.58	0.859	น้อย
1.3 การเตรียมเมล็ดพันธุ์	2.56	0.779	น้อย
1.4 การเตรียมวัสดุเพาะกล้า	2.43	0.847	น้อย
1.5 การเพาะกล้า	2.78	1.053	ปานกลาง
1.6 การย้ายกล้า	2.61	1.107	ปานกลาง
1.7 การเตรียมแปลงปลูก	2.98	0.911	ปานกลาง
2. การดูแลรักษาพริก	**3.31**	**0.500**	**ปานกลาง**
2.1 การตัดแต่งกิ่งแขนง	2.41	0.932	น้อย
2.2 การให้น้ำ	2.82	1.171	ปานกลาง
2.3 การใส่ปุ๋ย	2.58	0.938	น้อย
2.4 โรคพริก	4.35	0.760	มากที่สุด
2.5 แมลงศัตรูพริก	4.39	0.825	มากที่สุด
3. การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	**2.75**	**0.964**	**ปานกลาง**
3.1 การเก็บเกี่ยวผลผลิต	2.83	0.921	ปานกลาง
3.2 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	2.67	1.084	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมปัญหา	**2.92**	**0.504**	**ปานกลาง**

3.2 ข้อเสนอแนะในการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

ด้านการผลิตพริก เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เรื่องการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง ความรู้เรื่องระบบน้ำ และเกษตรกรอยากให้หน่วยงานส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์ดิน พร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยในการผลิต

ด้านการปฏิบัติตามมาตรฐาน เกษตรกรต้องการทราบว่าได้รับประโยชน์อะไรจากการได้มาตรฐานรับรอง และ เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐอำนวยความสะดวกในการขอรับรองมาตรฐานการผลิตพริก

ด้านการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรต้องการให้มีการจัดทำแปลงสาธิตและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสอนเทคนิคการปลูกพริกตั้งแต่ขั้นตอนคัดเมล็ดพันธุ์จนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยวและขนส่ง

4. การได้รับและความต้องการความรู้ด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

4.1 การได้รับและความต้องการความรู้ด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร เกษตรกรได้รับความรู้ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.10 และความต้องการความรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.60

เมื่อเปรียบเทียบการได้รับและความต้องการความรู้ด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร พบว่าประเด็นการผลิตพริก เกษตรกรมีความต้องการความรู้มากกว่าการได้รับความรู้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ใน 3 ประเด็น คือ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การป้องกันและกำจัดโรคและแมลง และการขนส่งและช่องทางการจำหน่าย และในประเด็นมาตรฐานการผลิตพริก เกษตรกรมีความต้องการความรู้มากกว่าการได้รับความรู้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ใน 4 ประเด็น คือ การขนย้าย การเก็บรักษา และการเก็บรวบรวมผลผลิต การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การคัดแยกขนาดพริก และการบันทึกข้อมูล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการได้รับและความต้องการความรู้ด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

n = 196

ประเด็นการได้รับและความต้องการความรู้	การได้รับความรู้			ความต้องการความรู้			t-test	
	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	t	p-value
การผลิตพริก	**3.34**	**0.595**	**ปานกลาง**	**3.95**	**0.506**	**มาก**	-10.812	.000**
1. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์	3.56	1.164	มาก	4.26	1.012	มากที่สุด	-6.067	.000**
2. การเตรียมแปลงปลูก	3.88	1.098	มาก	3.86	1.162	มาก	.127	.899
3. การให้น้ำ และปุ๋ย	3.79	1.226	มาก	4.03	1.102	มาก	-2.221	.028
4. การป้องกันและกำจัดโรคและแมลง	2.67	1.323	ปานกลาง	4.40	1.050	มากที่สุด	-14.963	.000**
5. การเก็บเกี่ยวผลผลิต	3.34	1.457	ปานกลาง	3.57	1.132	มาก	-1.708	.089
6. การขนส่ง และช่องทางการจำหน่าย	2.83	1.113	ปานกลาง	3.60	1.065	มาก	-8.481	.000**
มาตรฐานการผลิตพริก	**2.89**	**0.680**	**ปานกลาง**	**3.30**	**0.592**	**ปานกลาง**	**-7.216**	**.000****
1. แหล่งน้ำ วิเคราะห์คุณภาพน้ำ	3.05	1.284	ปานกลาง	3.02	1.088	ปานกลาง	.328	.743
2. พื้นที่ปลูก วิเคราะห์คุณภาพดิน	2.99	1.175	ปานกลาง	3.11	1.125	ปานกลาง	-1.064	.289
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	2.94	1.080	ปานกลาง	3.16	1.082	ปานกลาง	-2.256	.025

ตารางที่ 2 (ต่อ)

n = 196

ประเด็นการได้รับและความต้องการความรู้	การได้รับความรู้			ความต้องการความรู้			t-test	
	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	t	p-value
4. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	2.87	1.286	ปานกลาง	4.09	1.037	มาก	-10.151	.000**
5. การคัดแยกขนาดพริก	2.80	0.997	ปานกลาง	3.36	0.909	มาก	-6.311	.000**
6. การขนย้าย การเก็บรักษาและการเก็บรวบรวมผลผลิต	2.95	1.262	ปานกลาง	3.30	1.010	ปานกลาง	-3.262	.001**
7. การบันทึกข้อมูล	2.66	1.223	ปานกลาง	3.07	1.003	ปานกลาง	-3.974	.000**
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.10**	**0.526**	**ปานกลาง**	**3.60**	**0.423**	**มาก**	**-11.170**	**.000****

หมายเหตุ **Significance ของสถิติทดสอบ t≤ ระดับนัยสำคัญ 0.01

4.2 ความต้องการช่องทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการความรู้ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านทาง Line/Facebook ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.31 รองลงมา คือ ต้องการช่องทางทางการส่งเสริมในระดับมาก 3 ประเด็น คือ Youtube ค่าเฉลี่ย 4.09 หน่วยงานราชการ ค่าเฉลี่ย 4.06 คู่มือ ค่าเฉลี่ย 3.93 และต้องการช่องทางทางการส่งเสริมในระดับปานกลาง 5 ประเด็น คือ วารสาร ค่าเฉลี่ย 3.39 แผ่นพับ ค่าเฉลี่ย 3.38 วิทยุ ค่าเฉลี่ย 3.33 โปสเตอร์ ค่าเฉลี่ย 3.05 และหน่วยงานเอกชน ค่าเฉลี่ย 3.01 ตามลำดับ

4.3 ความต้องการวิธีการในการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น โดยวิธีการฝึกปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 3.79 รองลงมา คือ บรรยาย ค่าเฉลี่ย 3.74 สาธิต ค่าเฉลี่ย 3.71 และต้องการวิธีการส่งเสริมในระดับระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ การจัดนิทรรศการ ค่าเฉลี่ย 3.30 การจัดทัศนศึกษา ค่าเฉลี่ย 3.08 และการทดสอบในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.96 ตามลำดับ

5. แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

5.1 ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกรที่มีผลต่อระดับการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานการผลิตพริก โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ดังตารางที่ 3 และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยการคำนวณใช้วิธี Enter ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

n = 196

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3
ความรู้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)	1.000	.439**	.045
ความรู้มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560)		1.000	.184**
ความรู้มาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP)			1.000

** มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 มื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกัน โดยใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation; r) พบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับต่ำ ตามเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ พบว่าไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยกันเอง (Multicollinearity) ซึ่งจะทำให้ค่า R^2 เปลี่ยน เพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีค่าใกล้เคียงกับ 0.80 - 1.00

ผู้วิจัยได้กำหนดสมการความถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม ดังนี้

$$Y = a + b1x1 + b2x2 + b3x3$$

เมื่อ Y = การปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริก

a = ค่าคงที่

b1 – b3 = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

x_1 = ความรู้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

x_2 = ความรู้มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560)

x_3 = ความรู้มาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริก

n = 196

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย	t	Sig.
X_1 ความรู้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	.059	2.437	.016*
X_2 ความรู้มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560)	.064	2.446	.015*
X_3 ความรู้มาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP)	-.058	-2.287	.023*
Constant = 3.047 R^2=.111 R^2_{adj}=.098 SEE= .360 F= 8.031 sig of F =.000			

หมายเหตุ **Significance ของสถิติทดสอบ t≤ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า มีตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ความรู้มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560) และความรู้มาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP) มีผลต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$Y = a + b1x1 + b2x2 + b3x3$$

หรือ $Y = 3.047 + 0.059\ (GAP) + 0.064\ (มกษ.\ 1502\text{-}2560) - 0.058\ (Primary\ ThaiGAP)$

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกร ได้แก่ ความรู้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ความรู้มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560) และความรู้มาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP) ทั้งนี้สามารถทำนายได้ว่าหากมีการส่งเสริมเกษตรกรในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จะทำให้เกษตรกรปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริกเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1

5.2 แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานของเกษตรกรในจังหวัดตรัง สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2 ดังนี้

1. ผู้ส่งสาร (Source : S) หมายถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรภาครัฐและภาคเอกชน บุคคลที่สามารถให้ความรู้ด้านการผลิตพริกและมาตรฐานการผลิตพริกที่ถูกต้อง ทำหน้าที่นำสาร ถ่ายทอดองค์ความรู้ สู่ผู้รับสาร

2. ข่าวสาร (Message : M) หมายถึง องค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการได้รับการส่งเสริมในที่นี้ คือ ความรู้ด้านการผลิตพริก ในประเด็นการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การขนส่งและช่องทางการจำหน่าย การป้องกันและกำจัดโรคพืช และความรู้ด้านมาตรฐานการผลิตพริก ได้แก่ มาตรฐานปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560) มาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP) ในประเด็น การคัดแยกขนาด การขนย้าย การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต การบันทึกข้อมูล และการป้องกันและกำจัดโรคพืช

3. ช่องทางการสื่อสาร (Channel : C) หมายถึง ช่องทางและวิธีการที่เกษตรกรต้องการในการส่งเสริมในที่นี้ คือ สื่อ Line/facebook คู่มือ และสื่อ Youtube โดยวิธีการฝึกปฏิบัติบรรยาย และสาธิต

4. ผู้รับ (Receiver : R) หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ในจังหวัดตรัง

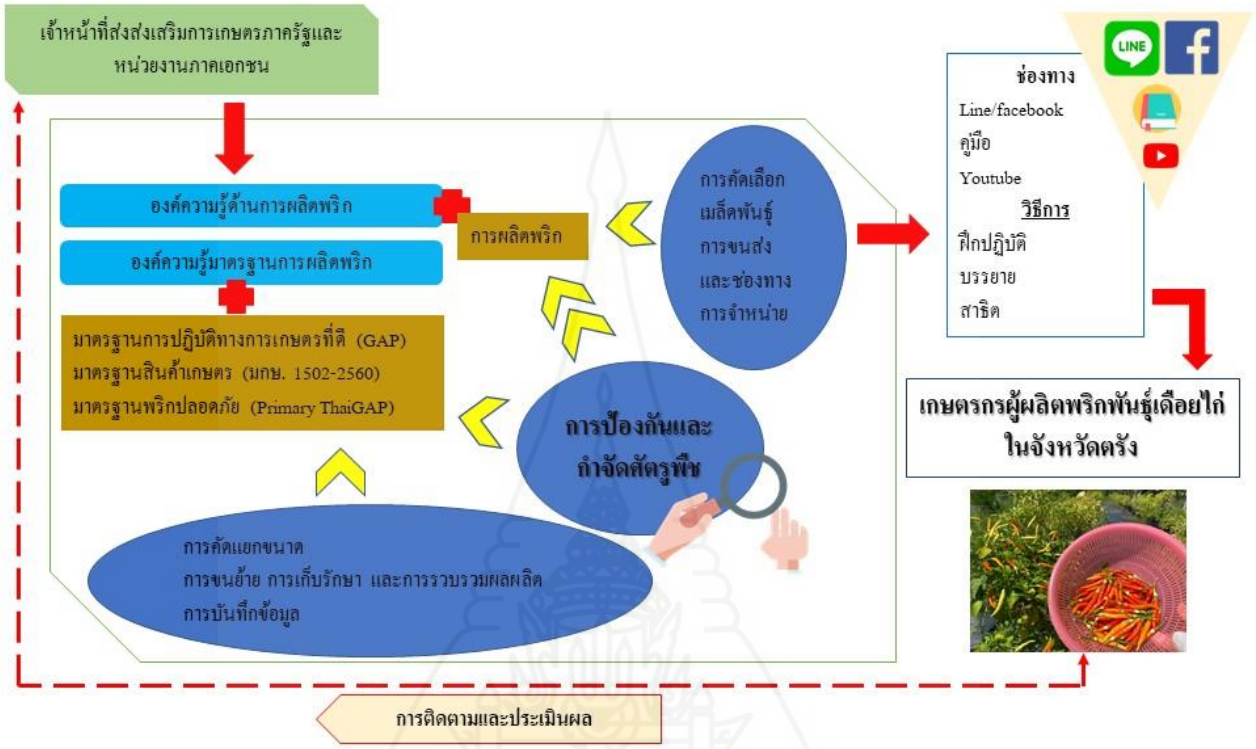

ภาพที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานของเกษตรกรในจังหวัดตรัง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 48.82 ปี ร้อยละ 81.6 มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการปลูกพริกพันธุ์เดือยไก่เฉลี่ย 13.91 ปี สอดคล้องกับสุดาทิพย์ รันคำภา (2557) ศึกษาแนวทางการจัดการการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.56 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมตอนปลายมีประสบการณ์ในการปลูกพริก เฉลี่ย 12.5 ปี มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 14.96 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร โดยร้อยละ 14.3 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าอบรมหรือดูงานเกี่ยวกับการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ เกษตรกรมีแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกพริกพันธุ์เดือยไก่เป็นเงินจากของตนเอง รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 130,147.96 บาท/ปี เกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 90,622.38 บาท/ปี เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 82.88 กิโลกรัม/ไร่ มีราคาขายเฉลี่ย 185.92 บาท/กิโลกรัม และมีรายได้รวมเฉลี่ย 15,040.31 บาท/ไร่

เกษตรกรที่ผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ส่วนใหญ่มีสภาพดินปลูกเป็นดินร่วน แตกต่างจากการศึกษาของตรีนุช เขียวดี (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีการปลูกพริกในพื้นที่เดิมเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ลักษณะ ดินเป็นดินร่วนปนทราย เกษตรกรจะซื้อเมล็ดพันธุ์จากร้านผลิตภัณฑ์ทาง

การเกษตร มีการเตรียมเมล็ดพันธุ์โดยการใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้ในตู้เย็นช่องธรรมดา เกษตรกรเพาะต้นกล้าโดยการใช้ถาดเพาะต้นกล้าใช้วัสดุเพาะ ดินร่วน : ปุ๋ยคอก อัตราส่วน 1 : 1 โดยปริมาตร มีการเตรียมแปลงปลูกโดยการไถพรวนดินให้โปร่งและตากแดดอย่างน้อย 7-14 วัน อายุต้นกล้าเฉลี่ย 28.29 วันก่อนย้ายปลูก สอดคล้องกับการศึกษาของทองใบ อินวิเชียร (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติ ไถตากดินไว้ ประมาณ 7 วัน ปลูกด้วยต้นกล้าที่มีอายุ 25-30 วัน ต้นกล้ามีลักษณะแข็งแรงปราศจากโรค ไถพรวนอีก 1-2 ครั้ง เมื่อย้ายต้นกล้าลงแปลงปลูกแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่มีการตัดแต่งกิ่งแขนง ให้น้ำโดยใช้น้ำฝนจากธรรมชาติ ให้ปุ๋ยเคมีผสมปุ๋ยคอก เกษตรกรพบปัญหาเรื่องโรคและแมลงศัตรูพริก โดยโรคแอนแทรคโนสหรือโรคกุ้งแห้ง พบมากที่สุด และแมลงศัตรูพริก ที่พบมากที่สุด คือ เพลี้ยไฟพริก เกษตรกรใช้วิธีผสมผสานในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูพริก แตกต่างจากการศึกษาของสุภาพร ศรีวิชัย (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่โดยใช้แรงงาน มีการใช้สารเคมีร่วมด้วย มีการป้องกันกำจัดโรค วิธีที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การสำรวจแปลงปลูก ใช้สารเคมีการใส่ปุ๋ยของเกษตรกรส่วนมากใส่ปุ๋ยคอก รองลงมาใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยเคมี เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์

2. ความรู้และการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตพริกของเกษตรกร

เกษตรกรมีความรู้มากที่สุดเกี่ยวกับมาตรฐานการผลิตพริกในประเด็น (1) โรงเก็บสารเคมีต้องมีวัสดุป้องกันอุบัติเหตุ เช่น น้ำสะอาด น้ำยาล้างจาน และอุปกรณ์ดับเพลิง (2) มีการบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดทุกขั้นตอนการผลิต (3) ผลผลิตที่จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภคต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดที่หีบห่อ (4) ทำความสะอาดเครื่องพ่นสารเคมีหลังใช้ทุกครั้ง และกำจัดน้ำล้างไม่ให้ปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม ประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้น้อยที่สุดคือ พริกชั้นพิเศษ (Extra class)

เกษตรกรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริกในระดับมากที่สุด และเกษตรกรมีการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการผลิตพริกในระดับมาก ประเด็นที่เกษตรกรให้ความสำคัญมากและมีการปฏิบัติที่น้อย คือ (1) การเก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปีของการผลิตติดต่อกัน (2) จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญ และบันทึกข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก (3) มีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดินอย่างน้อย 1 ครั้ง

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ของเกษตรกร

ปัญหาการผลิตพริกที่เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดด้านการดูแลรักษาพริก ประเด็น โรคพริก และแมลงศัตรูพริก สอดคล้องกับการศึกษาของตรีนุช เขียวดี (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการปลูกพริกระดับมากได้แก่ โรคแมลงศัตรูพริก

เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้ความรู้เทคนิคการผลิตพริก การป้องกันกำจัดดรคและแมลง ประโยชน์ของการขอรับรองมาตรฐานการผลิตพริก และการจัดทำแปลงเรียนรู้รวมถึงการสนับสนุนปัจจัยทางการผลิต สอดคล้องกับการศึกษาของสุภาพร ศรีวิชัย (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ต้องการให้ถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บเมล็ดพันธุ์และการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพและจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพริกกะเหรี่ยงครบวงจรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรด้านการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช เกษตรกรต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ดีมีคุณภาพ เช่น เมล็ดพันธุ์

4. การได้รับและความต้องการส่งเสริมด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่คุณภาพของเกษตรกร

เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ประเด็น การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การเตรียมแปลงปลูก และการให้น้ำ การให้ปุ๋ย และความต้องการความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ ประเด็น การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ และการป้องกันกำจัดโรคและแมลง สอดคล้องตรีนุช เขียวดี (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านเนื้อหา ได้แก่ ด้านเมล็ดพันธุ์ ด้านโรคและแมลงศัตรูพริก และการป้องกันจำกัดแมลงศัตรูพริก

เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ผ่านทางสื่อ อิเล็ดทรอนิกส์ คือ Line/Facebook Youtube หน่วยงานราชการ และจากคู่มือ เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมเกี่ยวกับการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ ด้วยวิธีการฝึกปฏิบัติ วิธีการบรรยาย วิธีการสาธิต

จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรเป็นสมาชิกทางการเกษตรแค่เพียงร้อยละ 14.3 ส่งผลให้เกษตรกรอาจเข้าไม่ถึงสื่อหรือช่องทางที่ใช้ในการรับความรู้ในด้านการผลิตและมาตรฐานการพริกพันธุ์เดือยไก่จากหน่วยงานของรัฐหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม

5. แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานของเกษตรกร

วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐานของเกษตรกร ตามแบบจำลองการสื่อสารของเบอร์โล (SMCR Model) ได้คือ ผู้ส่งสาร (S) เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากภาครัฐ และภาคเอกชน ถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้ในการผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ตามมาตรฐาน (M) ในด้านในเรื่องมาตรฐานการผลิตพริก ได้แก่ มาตรฐานมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560) และมาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP) ประเด็นการคัดแยกขนาด การขนย้าย การเก็บรักษา การรวบรมผลผลิต การบันทึกข้อมูล และการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และให้ความรู้ในเรื่องการผลิต ได้แก่ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การขนส่งและช่องทางการจำหน่าย และการป้องกันและกำจัดศัตรูพริก (C) ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยวิธีการฝึกปฏิบัติ สื่อที่ใช้จะต้องเป็นสื่อที่เกษตรกรสามารถฝึกปฏิบัติตามได้และมองภาพออก (R) เพื่อให้เกษตรเกษตรกร ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพ ปลอดภัยและตรงตามมาตรฐาน ส่งผลให้มีปริมาณผลผลิตมากขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น และมีช่องทางการจำหน่ายปริมาณผลผลิตพริกเพียงพอต่อความต้องการของตลาด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้ควรเน้นจัดทำเป็นสื่อออนไลน์ที่เนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อน่าสนใจ สั้น กะทัดรัด และได้ความรู้ เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจและมีการนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด

1.2 เจ้าหน้าที่ควรมีการส่งเสริมอบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลง และส่งเสริมให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการได้รับรองมาตรฐาน และขับเคลื่อนผลักดันให้เกษตรกรเกิดการปฏิบัติ

1.3 ควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านการมาตรฐานมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ. 1502-2560) และมาตรฐานพริกปลอดภัย (Primary ThaiGAP) ประเด็นการคัดแยกขนาด การขนย้าย การเก็บรักษา การรวบรมผลผลิต การบันทึกข้อมูล และการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และให้ความรู้ในเรื่องการผลิต ได้แก่ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การขนส่งและช่องทางการจำหน่าย และการป้องกันและกำจัดศัตรูพริก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตพริก ราคาขาย และจำนวนผลผลิตพริกพันธุ์เดือยไก่ กับพริกพันธุ์อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างต้นทุนการผลิตราคาขาย และจำนวนผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการผลิตและได้ผลตอบแทนสูงสุด

2.2 ควรศึกษาถึงศักยภาพและความต้องการของเกษตรกรในการบริหารจัดการแปลงปลูกพริกพันธุ์เดือยไก่ เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อภาคการเกษตร เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาต่อยอดอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. (2558). *วิจัยและพัฒนาพริก โครงการปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตพริก*. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). *พริก*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ตรีนุช เขียวดี. (2560). *การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดน่าน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ทองใบ อินวิเชียร. (2556). *ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอพิบูลมังสาหารจังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

นิตยา ถุงพุดชา. (2562). *การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดกระบี่. (2563). *พริกเดือยไก่ พริกพันธุ์พื้นเมืองภาคใต้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2565, จาก http://www.aopdh10.doae.go.th

สุดาทิพย์ รันคำภา. (2557). *แนวทางการจัดการการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สุภาพร ศรีวิชัย. (2558). *การผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.